

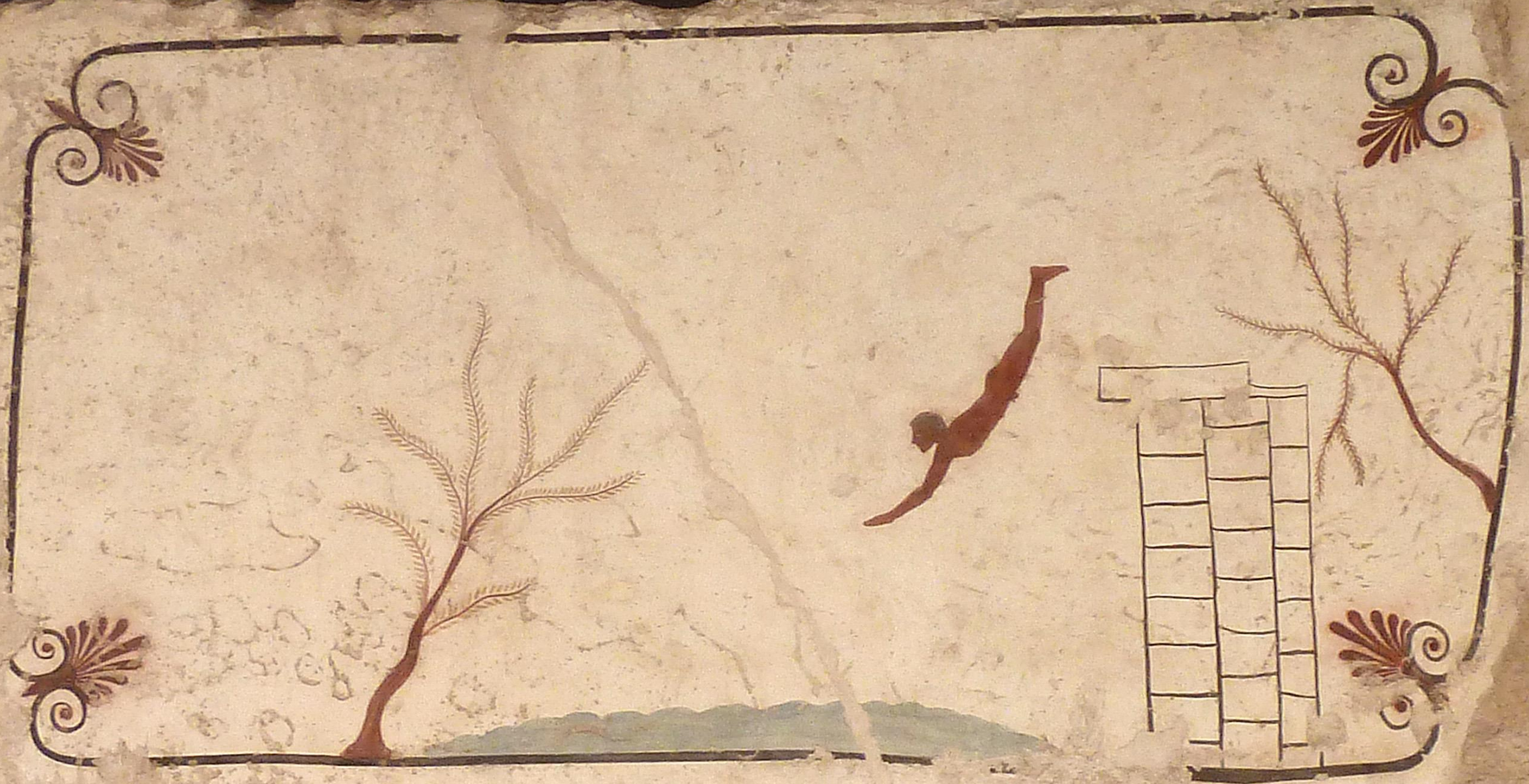

**Ελληνική μνημειακή
ζωγραφική**

Δ. Πλάντζος

Ελληνική μνημειακή ζωγραφική

Σκοπός του μαθήματος είναι η μελέτη της ελληνικής μνημειακής ζωγραφικής από την Αρχαϊκή περίοδο έως και τους πρώιμους αυτοκρατορικούς χρόνους. Εξετάζονται τα σωζόμενα έργα από τον ελληνικό και ελληνιστικό κόσμο, καθώς και οι μεταπλάσεις κλασικών έργων από καλλιτέχνες της ρωμαϊκής περιόδου. Με βάση σύγχρονες και μεταγενέστερες γραπτές πηγές επιχειρείται η συστηματική μελέτη της τεχνικής, της θεματογραφίας, και της ιστορικής εξέλιξης της αρχαιοελληνικής μνημειακής ζωγραφικής και αναλύεται η συμβολή συγκεκριμένων καλλιτεχνών.

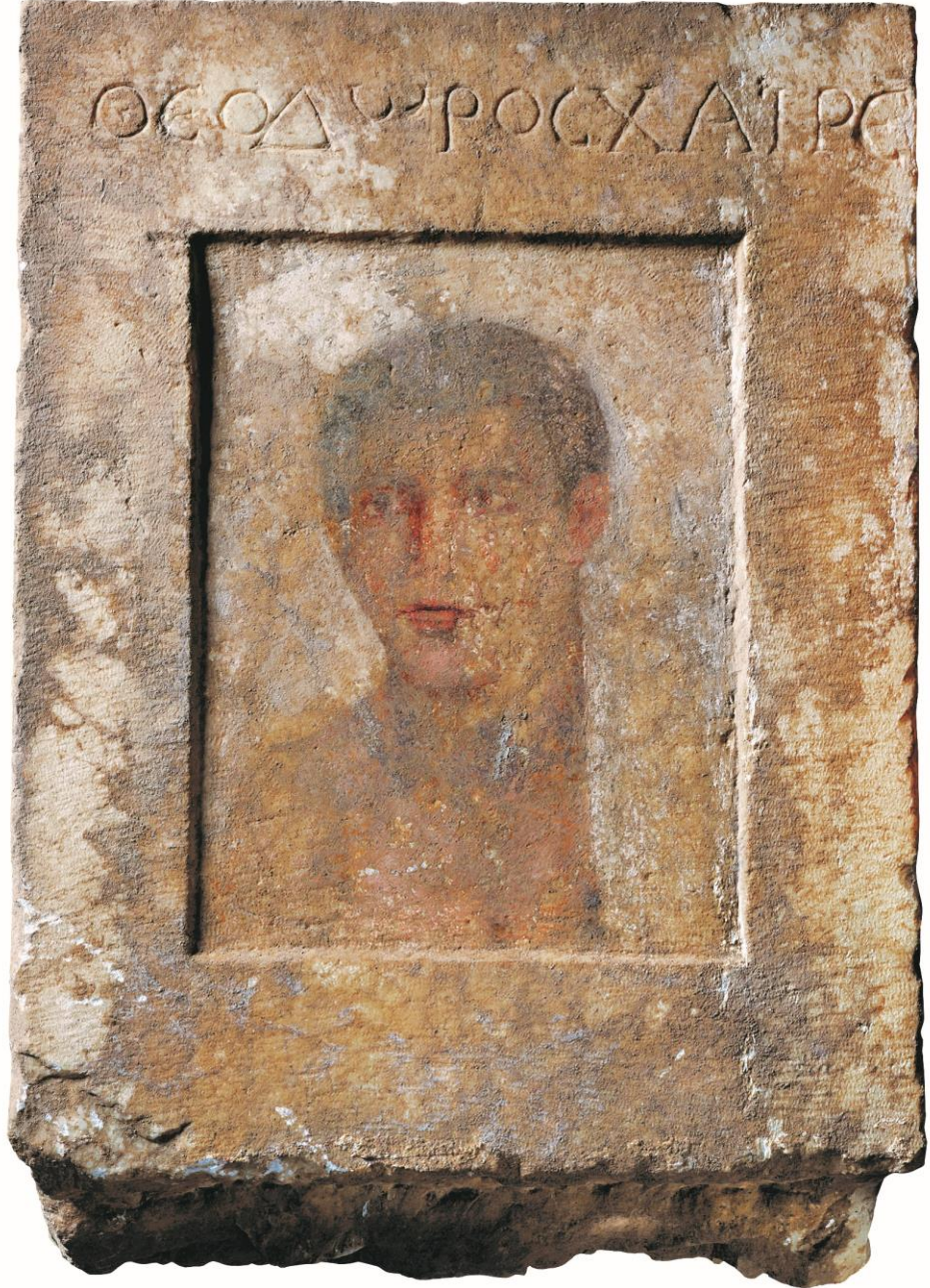

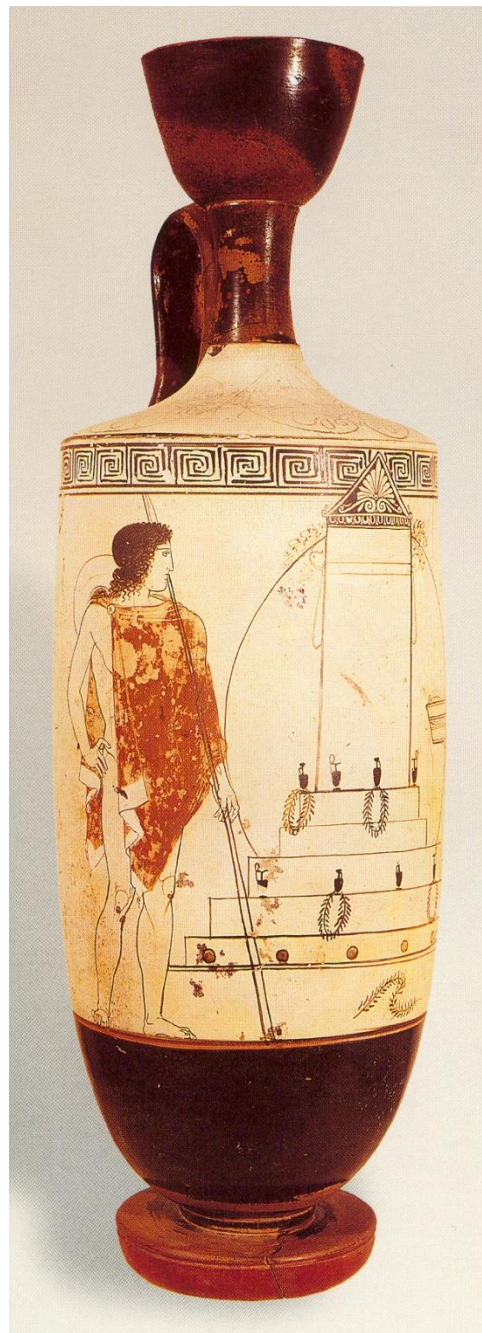
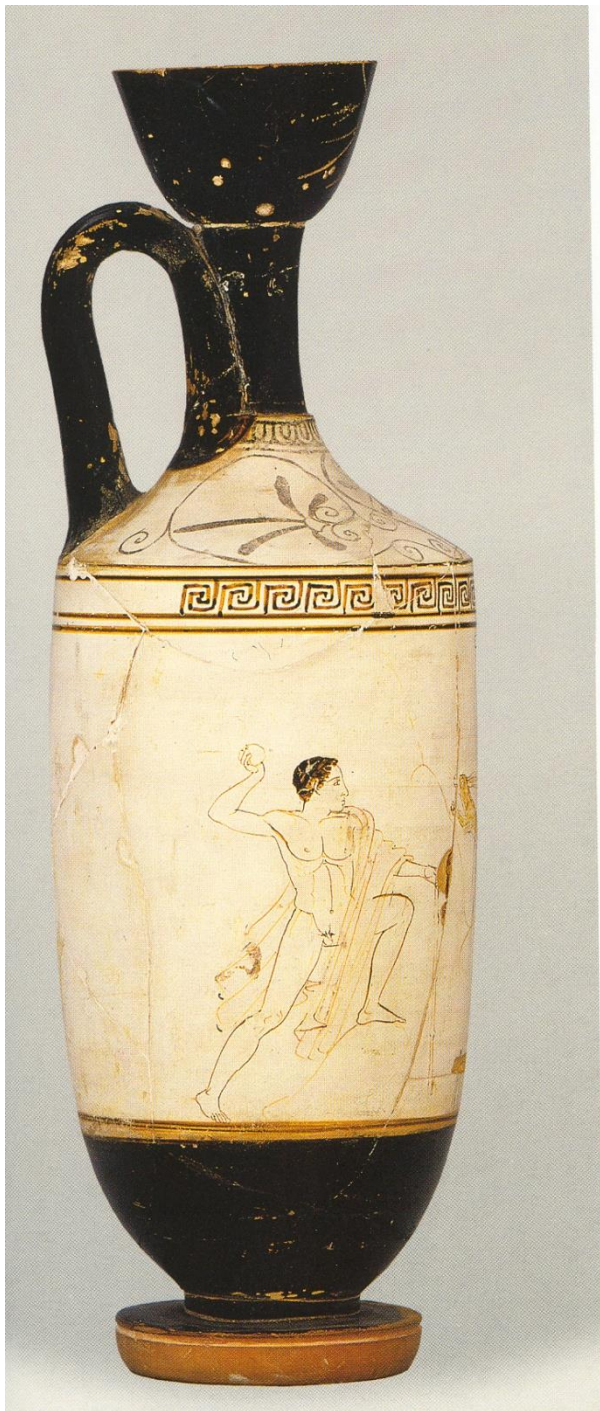
ΒΘΒΚΕΤΑ Μ
ΒΥΘΚΑΣΚΑ
ΒΥΦΘΤΣΜ

ΒΤΟΙ ΛΔ

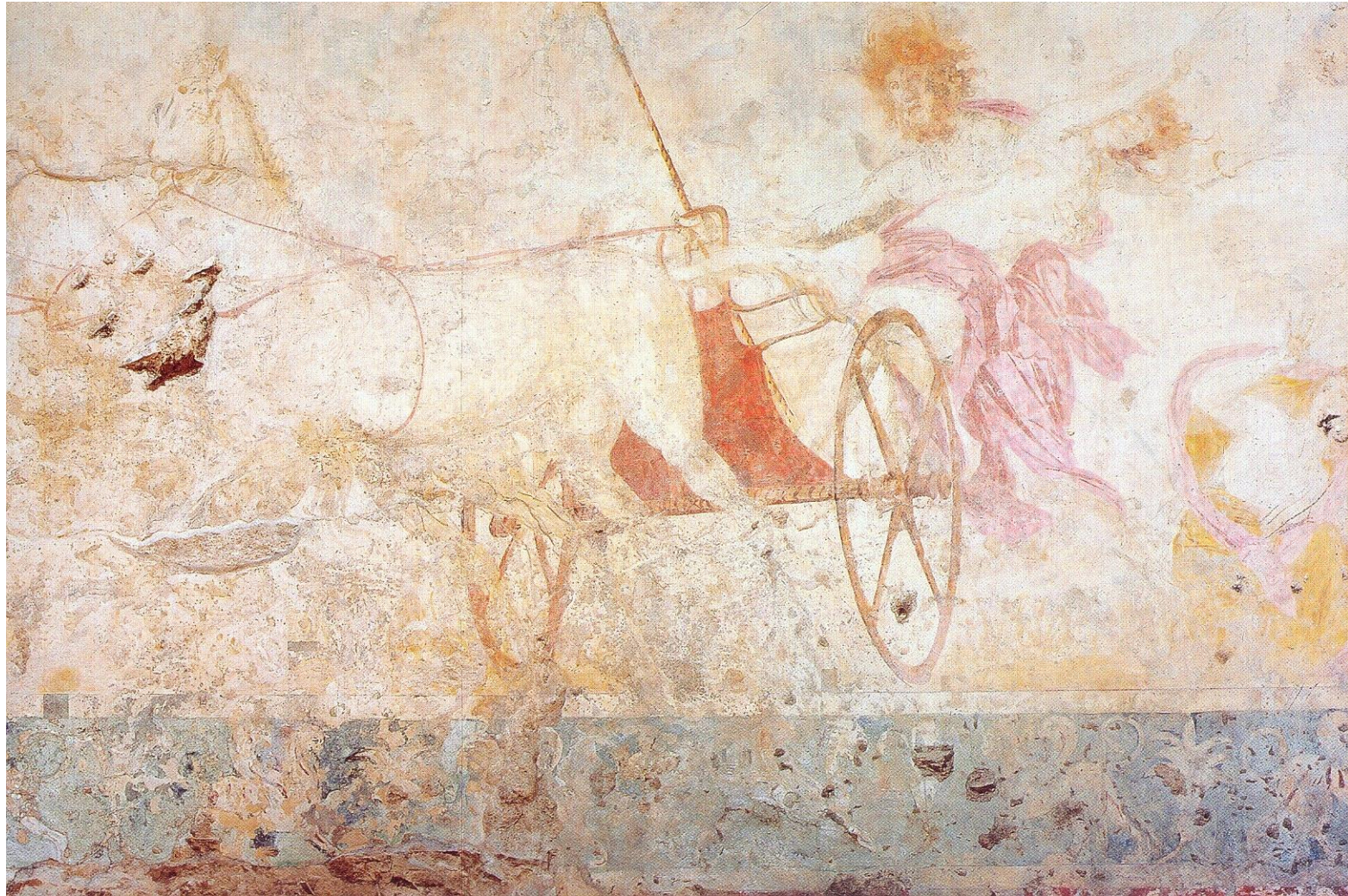
ΘΡΣΝΘΣΟΜ

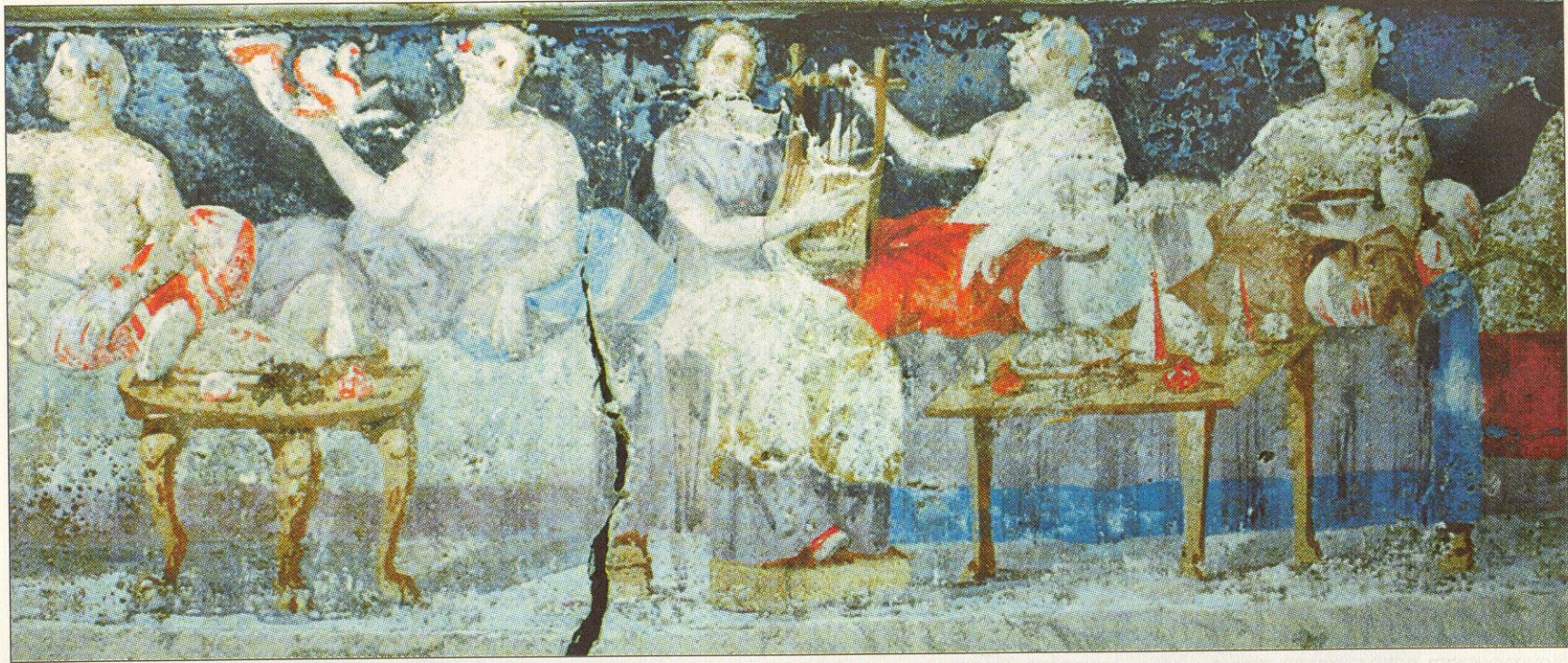

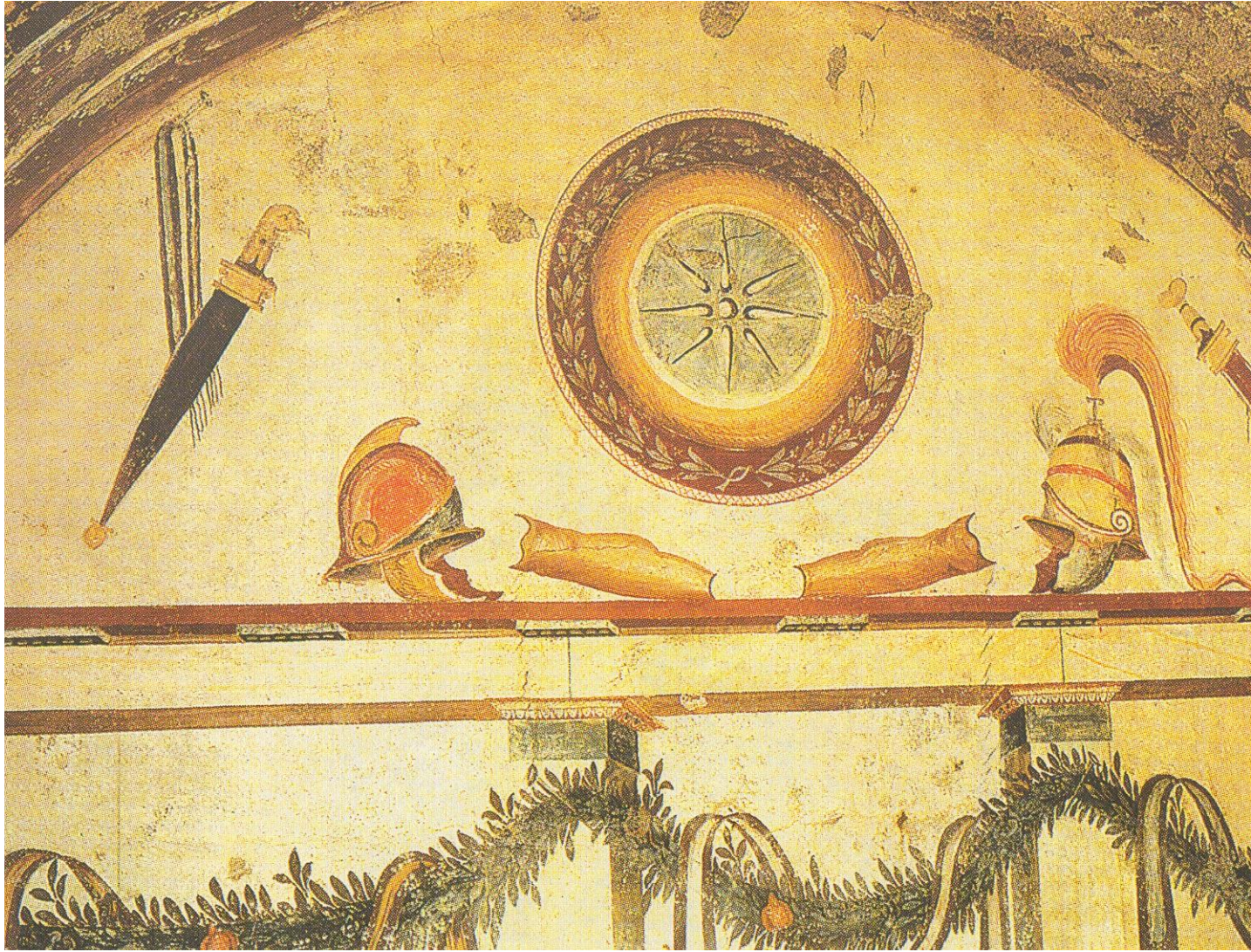

Διάρθρωση μαθημάτων

1. Εισαγωγικά (12/3)
2. Πηγές και μεθοδολογία (12/3)
3. Υλικά και τεχνικές (19/3)
4. Η μνημειακή ζωγραφική στην Ελλάδα της Εποχής του Χαλκού (26/3)
5. Μνημειακή ζωγραφική και αρχαιομετρική έρευνα [Χαρίκλεια Μπρεκουλάκη] (2/4)
6. Πρώιμη ελληνική ζωγραφική, 7ος-6ος αι. π.Χ. (9/4)
7. Ο Πολύγνωτος και η ζωγραφική του 5ου αι. π.Χ. (16/4)
8. Τετραχρωμία και σκιαγραφία: Απολλόδωρος, Ζεύξις, Παρράσιος (23/4)
9. Μακεδονικοί Τάφοι I (14/5)
10. Μακεδονικοί Τάφοι II (21/5)
11. Ψηφιδωτά (21/5)
12. Μνημεία της Ελληνιστικής περιόδου (28/5)
13. Ελληνορωμαϊκή ζωγραφική I (4/6)
14. Ελληνορωμαϊκή ζωγραφική II (11/6)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΛΑΝΤΖΟΣ

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΣΜΟ

 ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΠΟΝ

Δ. Πλάντζος, *Η τέχνη της ζωγραφικής στον αρχαιοελληνικό κόσμο*. Αθήνα 2018.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΛΑΝΤΖΟΣ

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΣΜΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΠΟΝ

Δ. Πλάντζος, *Η τέχνη της ζωγραφικής στον αρχαιοελληνικό κόσμο*. Αθήνα 2018.

Εξεταστέα ύλη: κεφ. 1, 3-4, 6-8

[κεφ. 2 και 5: πληροφοριακά]

Επικουρικά:

Δ. Πλάντζος, *Ελληνική τέχνη και αρχαιολογία*, Αθήνα 2016²: 182-185, 210-214 και 269-279.

(=Δ. Πλάντζος, *Ελληνική τέχνη και αρχαιολογία*, Αθήνα 2011: 174-177, 200-204 και 259-269).

Βασική βιβλιογραφία

Α΄. Γενικά:

- Α.Βλ. Λεβίδης, *Πλίνιος ο Πρεσβύτερος. Περί της Αρχαίας Ελληνικής Ζωγραφικής. 35^ο Βιβλίο της «Φυσικής Ιστορίας»*. Αθήνα 1994.
- Ι. Scheibler, *Αρχαία Ελληνική Ζωγραφική*, Αθήνα: ΜΙΕΤ (2015).
- Σ. Λυδάκης, *Αρχαία ελληνική ζωγραφική και οι απηχήσεις της στους νεότερους χρόνους*, Αθήνα: Μέλισσα (2002).
- Δ. Πλάντζος, *Φιλοστράτου του Πρεσβυτέρου: Εικόνες (Εισαγωγή, Μετάφραση, Σχόλια)*, Αθήνα: Κατάρτι (2006).

Βασική βιβλιογραφία

Β΄. Ειδικά:

- Μ. Ανδρόνικος, *Βεργίνα II. Ο «τάφος της Περσεφόνης»*, Αθήνα: Η εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία (1994).
- Χ. Σαατσόγλου-Παλιαδέλη, *Βεργίνα. Ο Τάφος του Φιλίππου: η τοιχογραφία με το κυνήγι*, Αθήνα: Η εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία (2004).
- Μ. Τσιμπίδου-Αυλωνίτη, *Μακεδονικοί Τάφοι στον Φοίνικα και στον Άγιο Αθανάσιο Θεσσαλονίκης*, Αθήνα: Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (2005).
- Μ. Λιλιμπάκη-Ακαμάτη, *Κιβωτιόσχημος Τάφος με Ζωγραφική Διακόσμηση από την Πέλλα*, Θεσσαλονίκη: ΥΠΠΟ (2007).
- Α.Σ. Αρβανιτόπουλος, *Γραπταί Στήλαι Δημητριάδος-Παγασών*, Αθήνα: Η εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία (1928).

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- Η. Brecoulaki, [*La peinture funeraire de Macedoine. Emplois et Fonctions de la Couleur IVe-IIe s. av. J. -C.*](#) Ινστιτούτο Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας - Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 2006.
- J.J. Pollitt (επιμ.), *The Cambridge History of Painting in the Classical World*. Κέμπριτζ: Cambridge University Press, 2014.

<http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH561/>

Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Αναζήτηση...

▼ Ενεργά εργαλεία

📣 Ανακοινώσεις

📁 Έγγραφα

📅 Ημερολόγιο

✉ Μηνύματα

ℹ Πληροφορίες

🔗 Σύνδεσμοι

> Ανενεργά εργαλεία

> Διαχείριση μαθήματος

dkplantzos

🏠 Χαρτοφυλάκιο / 🇬🇷 Ελληνική Μνημειακή Ζωγραφική

Ελληνική Μνημειακή Ζωγραφική

Δημήτρης Πλάντζος

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι η μελέτη της ελληνικής μνημειακής ζωγραφικής από την Αρχαϊκή περίοδο έως και τους πρώιμους αυτοκρατορικούς χρόνους. Εξετάζονται τα σωζόμενα έργα από τον ελληνικό και ελληνιστικό κόσμο, καθώς και οι μεταπλάσεις κλασικών έργων από καλλιτέχνες της ρωμαϊκής περιόδου. Με βάση σύγχρονες και μεταγενέστερες γραπτές πηγές επιχειρείται η συστηματική μελέτη της τεχνικής, της θεματογραφίας, και της ιστορικής εξέλιξης της αρχαιοελληνικής μνημειακής ζωγραφικής και αναλύεται η συμβολή συγκεκριμένων καλλιτεχνών.

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837

Αναζήτηση...

▼ Ενεργά εργαλεία

📣 Ανακοινώσεις

📁 Εγγραφα

🏠 Εργασίες

📅 Ημερολόγιο

✉ Μηνύματα

🔗 Σύνδεσμοι

> Ανενεργά εργαλεία

> Διαχείριση μαθήματος

dkplantzos

🏠 Χαρτοφυλάκιο / Ελληνική Μνημειακή Ζωγραφική / Σύνδεσμοι

Ελληνική Μνημειακή Ζωγραφική

Σύνδεσμοι

+ Προσθήκη συνδέσμου

+ Προσθήκη κατηγορίας

Γενικοί σύνδεσμοι

La peinture funeraire de Macedoine. Emplois et Fonctions de la Couleur IVe-IIe s. av. J. -C. [🔗](#)
Μελέτη της Χαρίκλειας Μπρεκουλάκη για την Μακεδονική Ζωγραφική του 4ου-2ου αι. π.Χ.

Κατηγορίες συνδέσμων

📁 ΜΑΓΝΗΤΟΣΚΟΠΗΜΕΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΕΣ

📁 ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Greek Painting in Context - Webinar Series

- <https://www.ascsa.edu.gr/events/details/greek-painting-in-context-webinar-series>
- <https://www.ascsa.edu.gr/news/newsDetails/webinar-the-wall-paintings-of-the-mycenaean-palace-at-pylos-revisited>
- <https://www.ascsa.edu.gr/news/newsDetails/webinar-wall-paintings-in-archaic-greek-temples-kalapodi-and-isthmia>
- <https://www.ascsa.edu.gr/news/newsDetails/webinar-macedonian-painting-and-the-transformation-of-familiar-images-in-a-funerary-context>

Διάρθρωση μαθημάτων

1. Εισαγωγικά (12/3)
2. Πηγές και μεθοδολογία (12/3)
3. Υλικά και τεχνικές (19/3)
4. Η μνημειακή ζωγραφική στην Ελλάδα της Εποχής του Χαλκού (26/3)
5. Μνημειακή ζωγραφική και αρχαιομετρική έρευνα [Χαρίκλεια Μπρεκουλάκη] (2/4)
6. Πρώιμη ελληνική ζωγραφική, 7ος-6ος αι. π.Χ. (9/4)
7. Ο Πολύγνωτος και η ζωγραφική του 5ου αι. π.Χ. (16/4)
8. Τετραχρωμία και σκιαγραφία: Απολλόδωρος, Ζεύξις, Παρράσιος (23/4)
9. Μακεδονικοί Τάφοι I (14/5)
10. Μακεδονικοί Τάφοι II (21/5)
11. Ψηφιδωτά (21/5)
12. Μνημεία της Ελληνιστικής περιόδου (28/5)
13. Ελληνορωμαϊκή ζωγραφική I (4/6)
14. Ελληνορωμαϊκή ζωγραφική II (11/6)

Διάρθρωση μαθημάτων

1. Εισαγωγικά (12/3)
2. Πηγές και μεθοδολογία (12/3)
3. Υλικά και τεχνικές (19/3)
4. Η μνημειακή ζωγραφική στην Ελλάδα της Εποχής του Χαλκού (26/3)
5. Μνημειακή ζωγραφική και αρχαιομετρική έρευνα [Χαρίκλεια Μπρεκουλάκη] (2/4)
6. Πρώιμη ελληνική ζωγραφική, 7ος-6ος αι. π.Χ. (9/4)
7. Ο Πολύγνωτος και η ζωγραφική του 5ου αι. π.Χ. (16/4)
8. Τετραχρωμία και σκιαγραφία: Απολλόδωρος, Ζεύξις, Παρράσιος (23/4)
9. Μακεδονικοί Τάφοι I (14/5)
10. Μακεδονικοί Τάφοι II (21/5)
11. Ψηφιδωτά (21/5)
12. Μνημεία της Ελληνιστικής περιόδου (28/5)
13. Ελληνορωμαϊκή ζωγραφική I (4/6)
14. Ελληνορωμαϊκή ζωγραφική II (11/6)

Πηγές:

- Άμεσες: ευρήματα
- Έμμεσες α' : ιστορικά και κριτικά κείμενα της αρχαιότητας
- Έμμεσες β' : αναφορές σε ιστορικά ή λογοτεχνικά κείμενα
- Έμμεσες γ' : επιγραφικές κ.ά. μαρτυρίες

Πηγές:

- Άμεσες: ευρήματα
- Έμμεσες α' : ιστορικά και κριτικά κείμενα της αρχαιότητας
- Έμμεσες β' : αναφορές σε ιστορικά ή λογοτεχνικά κείμενα
- Έμμεσες γ' : επιγραφικές κ.ά. μαρτυρίες

IA 474

1

IA 476

2

IA 450

3

IA 473

4

IA 456

5

IA 453

6

IA 437

7

IA 458

8

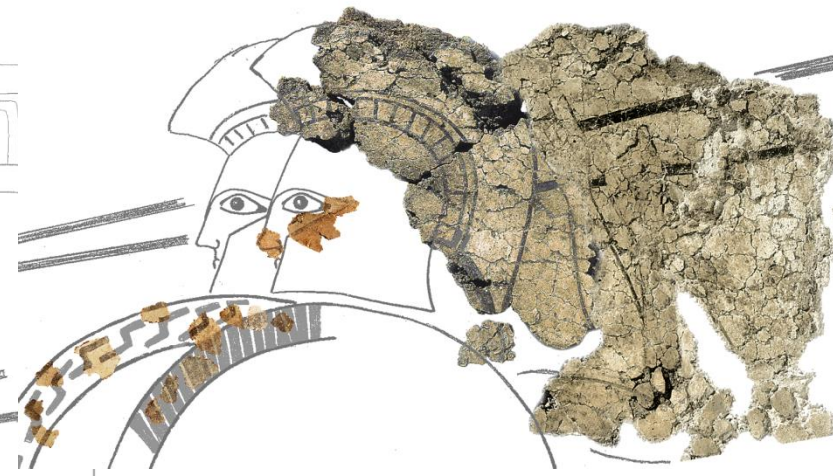
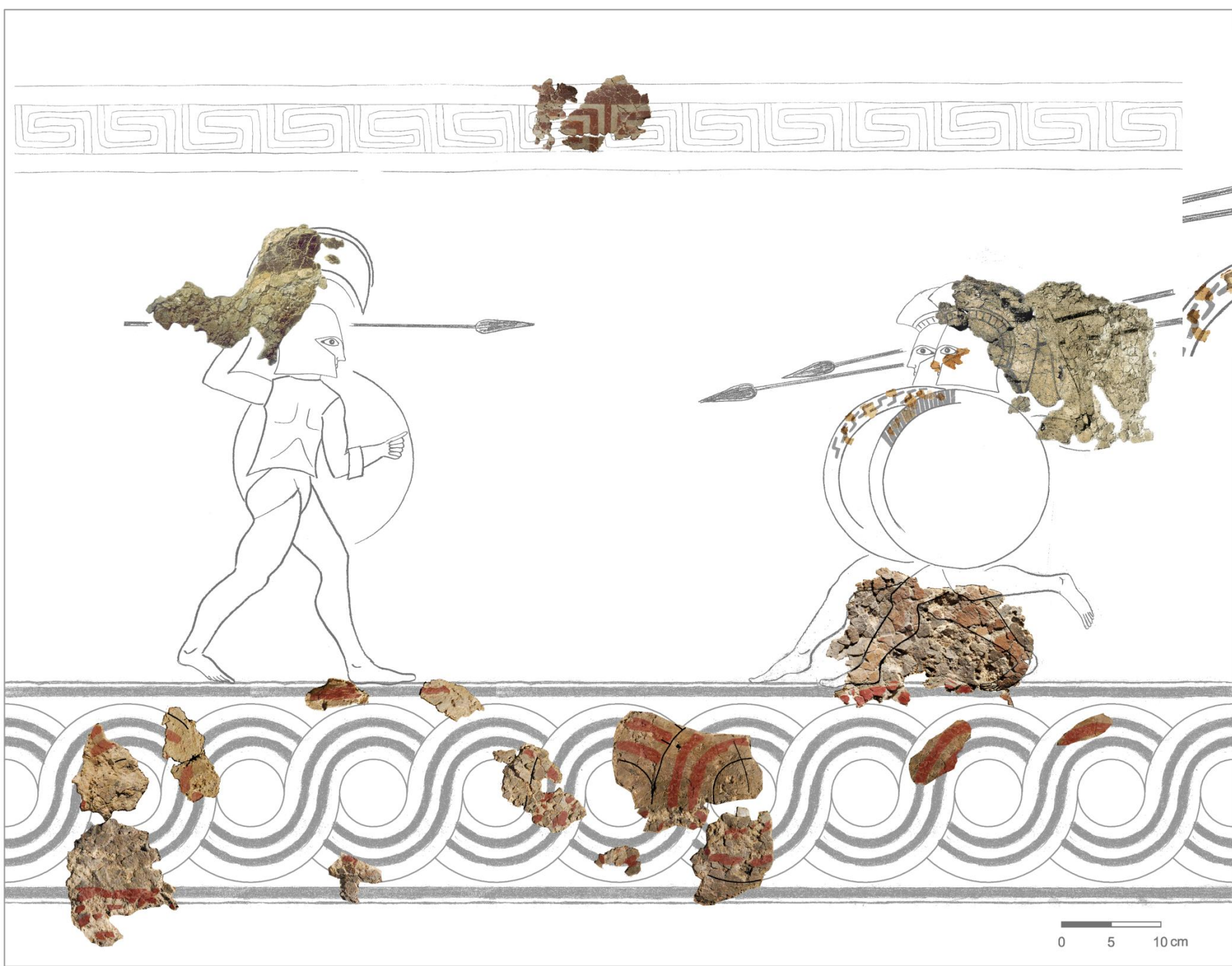
IA 475

9

IA 481

10

0 5 10 cm

ΒΘΒΚΒΤΑ Μ
ΒΥΘΚΔΣΚΑ
ΒΥΦΘΤΞΜ

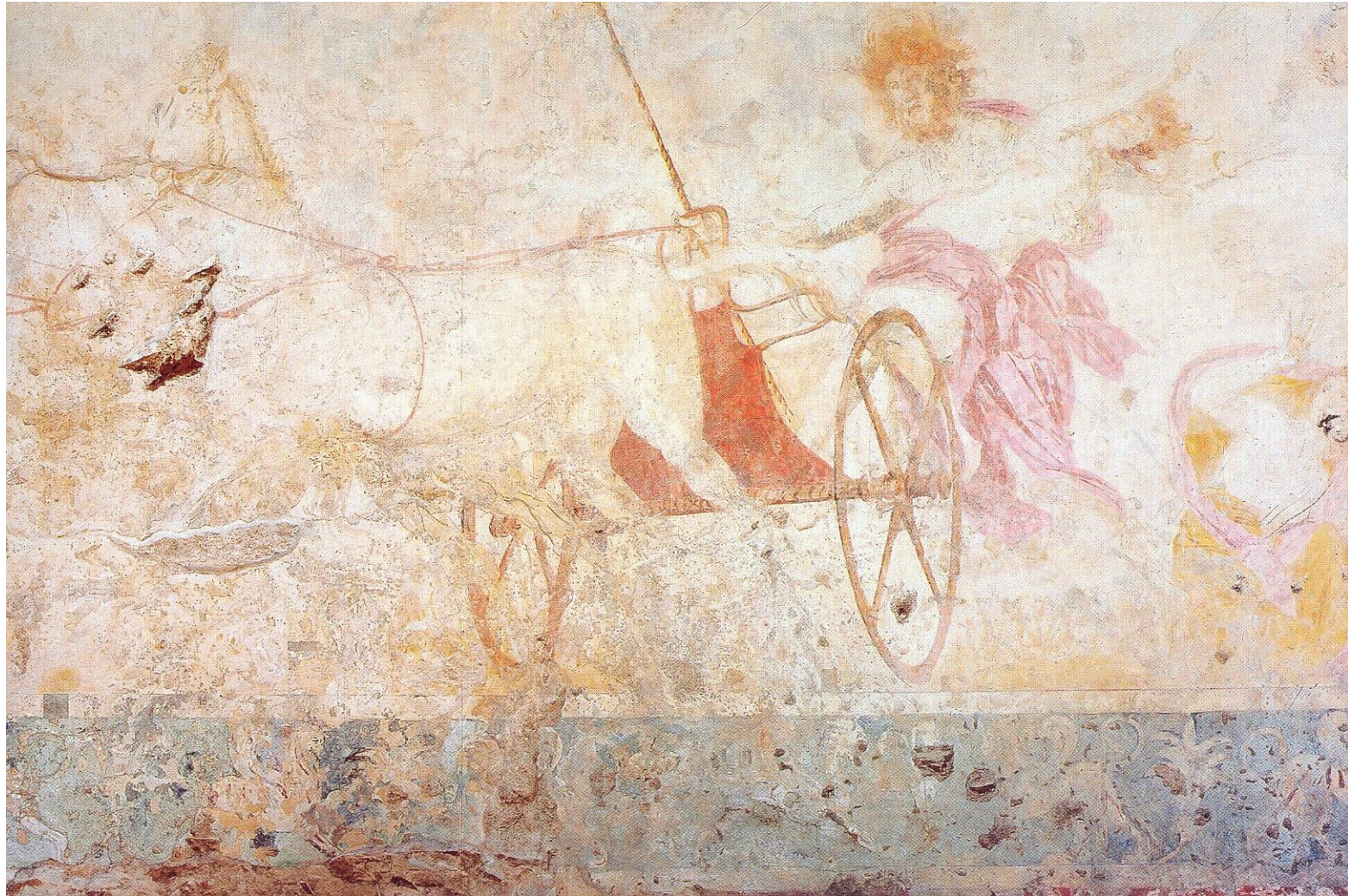
ΒΤΟΙ ΛΔ

ΘΡΞΝΘΞΟΜ

The New York Times

Archaeologists in Pompeii Find Fresco of Narcissus in 'Extraordinary' Condition

An undated photo of the atrium of a house with a fresco portraying the mythological hunter Narcissus, right, in Pompeii, near Naples, Italy. Parco Archeologico di Pompei, via Associated Press

2,000-Year-Old Fast Food Shop Uncovered in Pompeii

Dec 27, 2020 by Enrico de Lazaro

« Previous | Next »

Published in
Archaeology
Featured

Tagged as

- Beef
- Chicken
- Diet
- Dog
- Fish
- Food
- Fresco
- Goat
- Human
- Italy
- Jar
- Pig
- Pompeii
- Roman Empire
- Roman era
- Rooster
- Snail
- Thermopolium
- Wine

Follow

You Might Like

Short-Period Hot Jupiter Discovered Circling HAT-P-68

Archaeologists have unearthed a frescoed thermopolium (a hot-food-drink shop) in **Pompeii**, an ancient Roman city frozen in time after the catastrophic eruption of Mount Vesuvius in 79 CE.

The 2,000-year-old thermopolium in the Pompeii archeological park, near Naples, Italy. Image credit: Parco Archeologico di Pompei.

“Thermopolia, where drinks and hot foods were served and stored in large dolia (jars) embedded in the masonry counter, were widespread in the Roman world, where it was typical to consume the prandium (the meal) outside the

LATEST NEWS

Australian Palm Cockatoos Threatened with Extinction
Dec 29, 2020 | [Biology](#)

Almost Six Hundred New High-Velocity Stars Spotted in Milky Way
Dec 29, 2020 | [Astronomy](#)

New Species of Hermit Crab Discovered in Gulf of Mexico
Dec 29, 2020 | [Biology](#)

Short-Period Hot Jupiter Discovered Circling HAT-P-68
Dec 29, 2020 | [Astronomy](#)

New Antibiotics Fight Multidrug-Resistant Gram-Negative Bacteria
Dec 29, 2020 | [Medicine](#)

Turmeric and Other Exotic Foods Reveal Contacts between Near East and South Asia 3,000 Years Ago
Dec 28, 2020 | [Archaeology](#)

Is All Dark Matter in Universe Made of Primordial Black Holes?
Dec 28, 2020 | [Astronomy](#)

Almahata Sitta Meteorites Came from Ceres-Sized Asteroid, Study Shows
Dec 28, 2020 | [Planetary Science](#)

Weddell Seals Can Produce Ultrasonic Vocalizations: Study
Dec 28, 2020 | [Biology](#)

Hubble Spots Nearly Face-On Barred Spiral Galaxy: NGC 2217
Dec 28, 2020 | [Astronomy](#)

2,000-Year-Old Fast Food Shop Uncovered in Pompeii
Dec 27, 2020 | [Archaeology](#)

Πηγές:

- Άμεσες: ευρήματα
- Έμμεσες α': ιστορικά και κριτικά κείμενα της αρχαιότητας
- Έμμεσες β': αναφορές σε ιστορικά ή λογοτεχνικά κείμενα
- Έμμεσες γ': επιγραφικές κ.ά. μαρτυρίες

ΠΛΙΝΙΟΣ Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

35ο ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ «ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ»

Μετάφραση από τα λατινικά:
ΤΑΣΟΣ ΡΟΥΣΣΟΣ - ΑΛΕΚΟΣ ΒΛ. ΛΕΒΙΔΗΣ

Πρόλογος - Σημειώσεις - Ἐπιμέλεια ὕλης:
ΑΛΕΚΟΣ ΒΛ. ΛΕΒΙΔΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

Gaius Plinius Secundus
(Πλίνιος ο Πρεσβύτερος)
23/24 μ.Χ. – 79 μ.Χ.

Γραμμικό σχέδιο:

Το γραμμικό σχέδιο εφευρέθηκε από τον Αιγύπτιο Φιλοκλή ή τον Κορίνθιο Κλεάνθη και οι πρώτοι που το δούλεψαν ήταν ο Κορίνθιος Αριδίκης κι ο Σικυώνιος Τηλεφάνης· αυτοί δεν μεταχειρίζονταν κανένα χρώμα, αλλά τραβούσαν γραμμές μες στο περίγραμμα· επίσης συνήθιζαν να γράφουν πλάι στο έργο τους τα ονόματα αυτών που ήθελαν να ζωγραφίσουν.

Πλίνιος, *ΦΙ* 35.16

Πολύγνωτος:

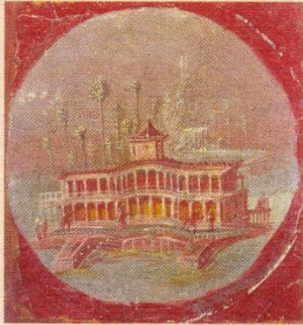
[...] Ο Θάσιος Πολύγνωτος [...] πρώτος ζωγράφισε γυναίκες με διάφανα μάτια και με μίτρες ποικιλόχρωμες στο κεφάλι και εφάρμοσε πολλές καινοτομίες στη ζωγραφική, αφού πρώτος καθιέρωσε να παριστάνεται το στόμα ανοιχτό, να φαίνονται τα δόντια και, εγκαταλείποντας την αρχαία ακαμψία, ποίκιλε τις εκφράσεις του προσώπου.

Πλίνιος, *ΦΙ* 35.58

Κικέρων (106-43 π.Χ.):

Στο έργο του Ζεύξη, του Πολυγνώτου, του Τιμάνθη και των υπολοίπων που χρησιμοποιούσαν μόνο τέσσερα χρώματα, επαινούμε τις μορφές και τις γραμμές τους. Αλλά στο έργο του Αετίωνα, του Νικομάχου, του Πρωτογένη, του Απελλή όλα είναι ήδη τέλεια.

Κικέρων, *Βρούτος* 18.70

Φιλοστράτου
τοῦ
Πρεσβυτέρου

Εἰκόνες

Εἰσαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια:
Δημήτρης Πλάντζος

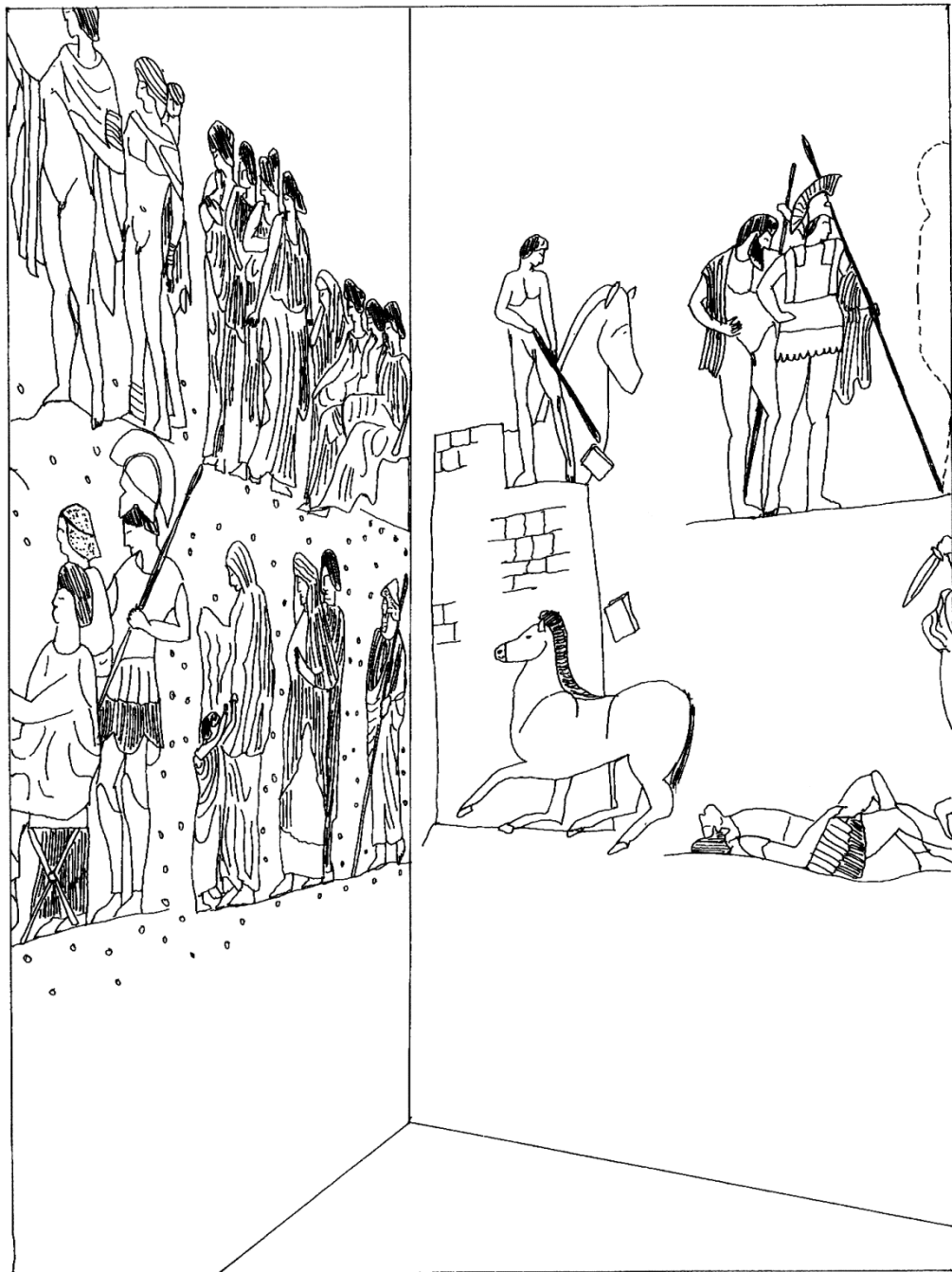
Κατάρτι

**Φιλόστρατος ο Πρεσβύτερος
γενν. περ. 190 μ.Χ.**

Φιλόστρατος Πρεσβύτερος (2^{ος}-3^{ος} αι. μ.Χ.)

Όποιος δεν αποδέχεται την αξία της ζωγραφικής, περιφρονεί την αλήθεια· περιφρονεί όμως και τη σοφία – τη σοφία που χαρακτηρίζει τους ποιητές: διότι ποιητές και ζωγράφοι συμβάλλουν εξ ίσου στη γνωριμία μας με τις πράξεις και την όψη των ηρώων. Αγνοεί όμως και τη σπουδαιότητα της συμμετρίας, μέσω της οποίας η τέχνη επικοινωνεί με τη λογική. [...] Για εκείνον όμως που απλώς αναζητά τη γένεση της τέχνης, η μίμηση είναι επινόηση αρχαιότατη, και η πιο κοντινή στη φύση. Ανακαλύφθηκε από άνδρες σοφούς, που την ονόμασαν άλλοτε ζωγραφική κι άλλοτε πλαστική.

Εικόνες 1.1

Παυσανίας
περ. 110-180 μ.Χ.

Πηγές:

- Άμεσες: ευρήματα
- Έμμεσες α' : ιστορικά και κριτικά κείμενα της αρχαιότητας
- Έμμεσες β' : αναφορές σε ιστορικά ή λογοτεχνικά κείμενα
- Έμμεσες γ' : επιγραφικές κ.ά. μαρτυρίες

Βιργιλίου, Αινειάς: Α΄, 494-497.

Haec dum Dardanio Aeneae miranda videntur,
dum stupet, obtutuque haeret defixus in uno,
regina ad templum, forma pulcherrima Dido...

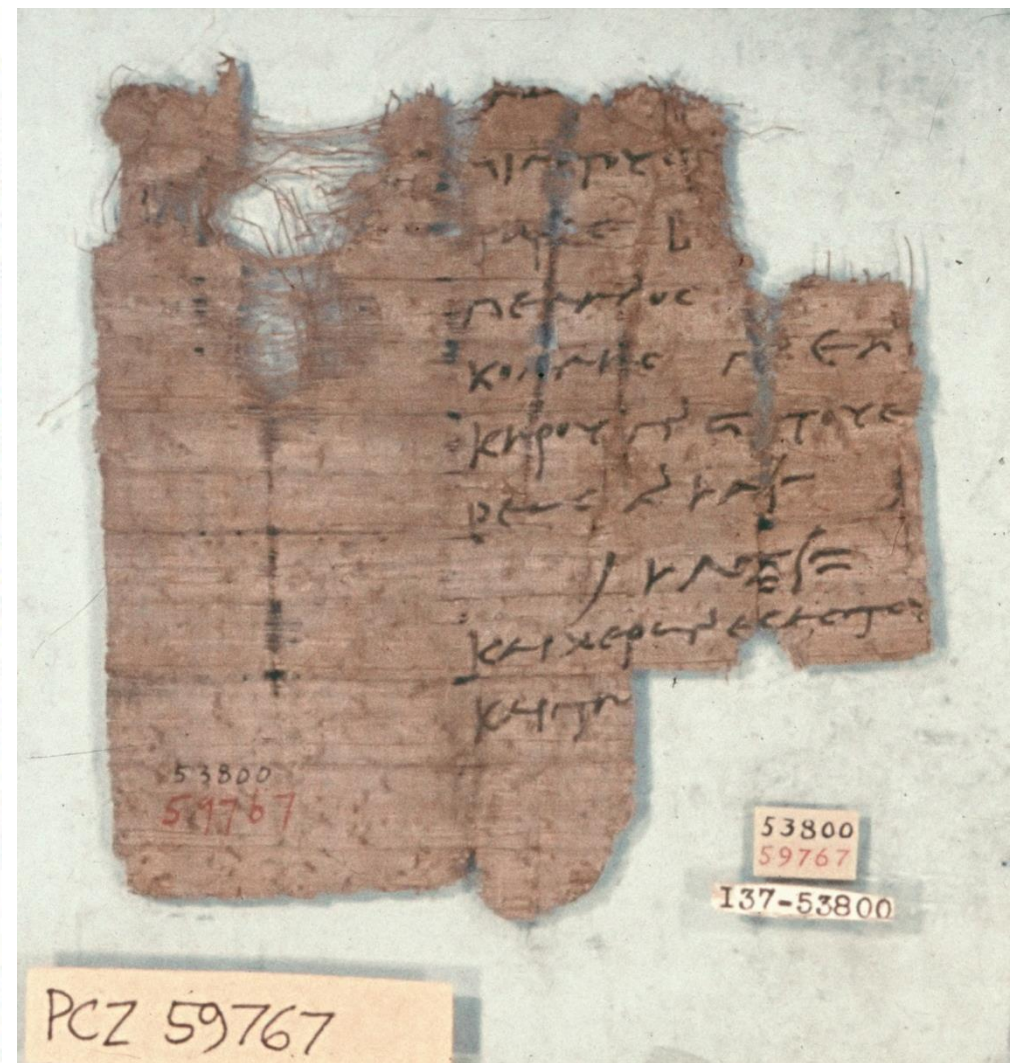
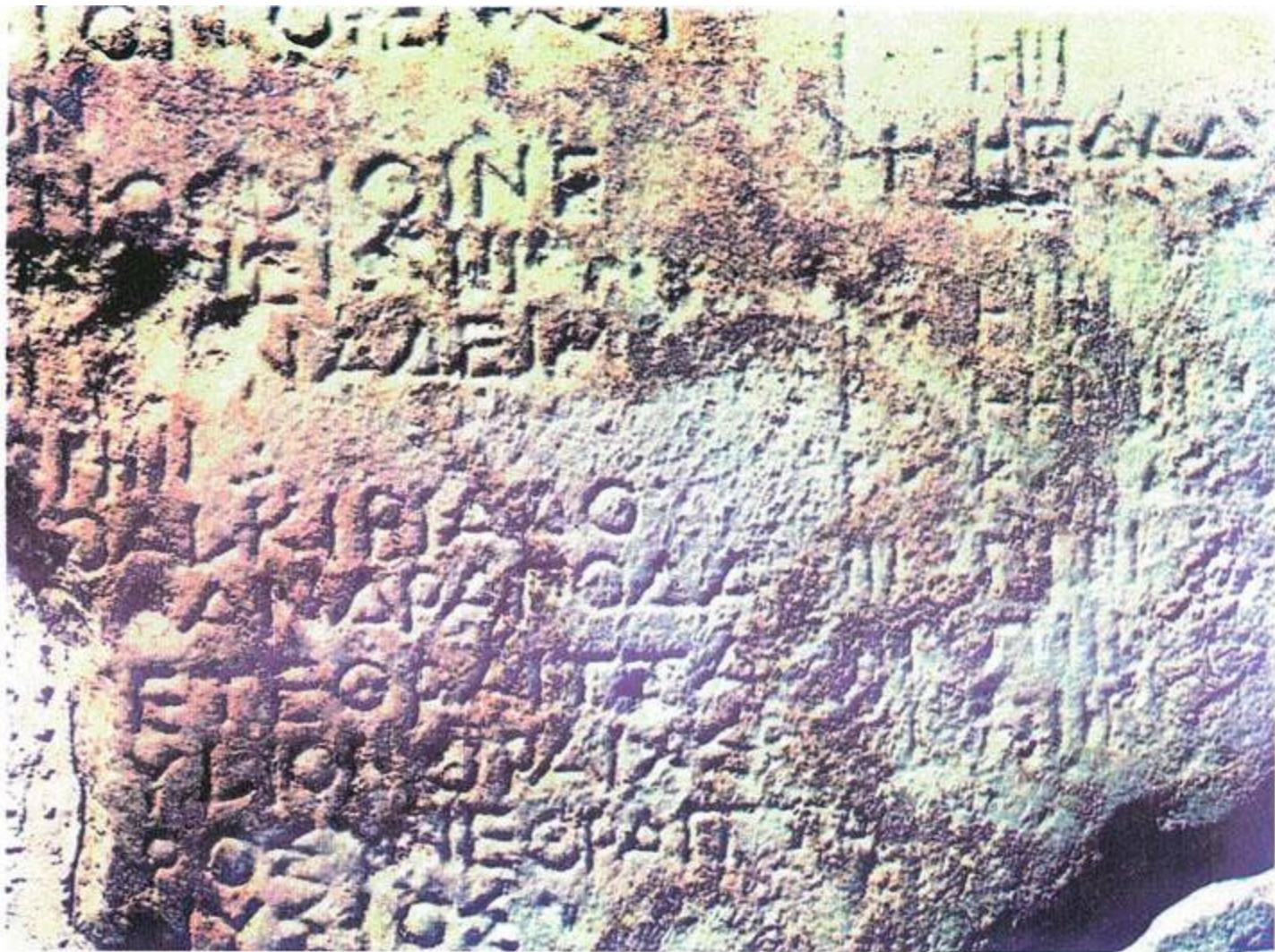
Καθώς σε τέτοιο θέαμα τα μάτια του Αινεία ήταν
προσηλωμένα, κι άφωνος κοιτούσε, η βασίλισσα
η Διδώ το ιερό πλησίασε, με μαγευτική ομορφιά...

a

Θη γουμης ινδο ετ' αδε θη ηιες δασο ηενσ τισ βουνας
δε μινθ εθουενουδ δουρη, δαιηδθ, ναη γοσδε ροφ
εθεατονδ, φεναιιδδ, αηητ εονη γοδουινδον
μικον Ιουνοσ Κομφορ ηροου δαδ δουεσ αλ αδε εοφ
Ανεασ θιον νουτοεστ αυ Διδο αεθ το εθροηθεθ
εη βοε νιουγυλτ ρουηασε, δανον θη γοφ ηητοεουε ναυδτε
δεσ ουασαθ εουηηθεθ τηηηη, δουδ δινιηηεθ δουη εφουε το δινδ
ηοδασηηηεθ βοε νευηεθ ναη ελιουε νουδερ λανδτ .

Πηγές:

- Άμεσες: ευρήματα
- Έμμεσες α': ιστορικά και κριτικά κείμενα της αρχαιότητας
- Έμμεσες β': αναφορές σε ιστορικά ή λογοτεχνικά κείμενα
- Έμμεσες γ': επιγραφικές κ.ά. μαρτυρίες

55	III	Δ†	φιδάκνε
	I	†††	φι[δά]κνε
	I	††	[χ]οάνιον
	†	ⓂΔ	μολυβδὸν ... εἶνος
60	III	Π††††	πίν[ακες γεγραμμ]έ[νοι ---]
	III	Π --	πίν[αξ ἕτερ]ος σμικρό[ς]
			γεγ[ραμμένο]ς
			[πίναξ ποικί]λος
			[χ]ορία [-ca. 12 ---] ΑΧΣΙ --
			ΓΥΡΙΟ [-ca. 12 ---] ΟΚΕΝ
65	--	..ΔΔΔΔ	ε ⁸ ρπ --
	[ΔΔ† --]	ΧΗ --	κ ⁹ Δ̇
			[-----]
			[-----]
			[-ca. 7 -] ΡΑ --
70			[-ca. 7 -] Α.Ρ --

III Isac Philadelphia

γ

- 1 [-ca.?-] λω [-ca.?-]
μίλτου Σιν[ωπικῆς κρα-]
τήρες β [-ca.?-]
μέλανος . [-ca.?-]
- 5 κόλλης μν(ᾶι) ε ἀν(ᾶ) [-ca.?-]
κηροῦ μν(ᾶι) ς τοῦ ἐ[κ Βουσί-]
ρεως ἀν(ᾶ) (δραχμῆν) α (τετρώβολον) (γίνονται) [(δραχμαί) ι]
(γίνονται) (δραχμαί) λζ (διώβολον)
καὶ χερῶν(*) ἐκάστου [-ca.?-]
- 10 καὶ τῆ[ς -ca.?-]

ν

[(ἔτους) . .] Φαμενώθ κη.
[παρ]ὰ Θεοφίλου
[ζωγ]ράφου.

Μεθοδολογία:

- Υλικά κατάλοιπα
- Μελέτη ψηφιδωτών
- Μελέτη κεραμικής
- Μελέτη κειμενικών μαρτυριών

«Ενιαία επικράτεια βλέμματος»;